لیستی 730 ، لیستی بێبەرنامە !!

د.فایق محەمەد گوڵپی

ئەمڕۆ 21-11-2005 لیستی هاوپەیمانی کوردستانی کە ژمارە 730 هەڵدەگرێت ، لە شاری کەرکوك پەیامی خۆی بۆ جەماوەری کوردستان ، دەربارەی هەڵبژاردنەکانی ئەنجومەنی نیشتمانی عێراق ڕاگەیاند . لە پەیامەکەدا داوا لە گەلی کورد ئەکرێت چاوی خۆی لە هەموو کەم و کوڕیەکانی سیاسەتی پارتی و یەکێتی بپۆشێت و لە ڕۆژی 15-12-2005 ڕووبکەنە سەر سندوقی دەنگدان و دەنگی خۆیان بدەنە لیستی ژمارە 730 . ئاماژەش بەوە دەکرێت کە وا سەرکردایەتی سیاسی کورد لە باشوری کوردستاندا ، یەك دەنگ و یەك دەست بۆ خزمەتی دۆزی ڕەوای گەلی کورد خەبات دەکەن و بەزوترین کات هەردوو بەڕێوەبەرایەتی سلێمانی و هەولێر لە چوارچێوەی حکومەتی هەرێمی کوردستاندا یەکدەگرنەوە .

ئەوەی کە مایەی سەرنج و تێڕوانین بوو ، لە ڕاگەیاندنی پەیامەکەدا باس لە بەرنامەی لیستی هاوپەیمانی کوردستان بۆ هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نیشتمانی عێراق نەکرا ، لە کاتێکدا لیستەکانی تری کاندیدکراو بەرنامەی خۆیان بۆ هەڵبژاردن دابەزاندووە . هۆکاری ئەم بێبەرنامەییەی لیستی ناوبراو بۆ چەندان بۆچوون دەگەڕێتەوە ، یەك لەو بۆچونانە ئەوەیە کە ئەم دوو حزبە لە ڕووی تیوری سیاسی و فەلسەفیەوە هەتا بڵێیت کۆڵەوارن و ناتوانن دیاردە سیاسی و کومەڵایەتیەکان وەك هەن بخوێننەوە ، بۆیە لە ژیانی سیاسیاندا دووچاری چەندان شکست و نوچدان هاتوون ، زۆربەی کات لەسەر حسابی هەڵە و کەم وکوڕی بەرامبەرەکەیان هەستاونەتەوە .

ئەم کزی و لاوازیە تیوریە وا ایکردووە کە ڕێگەی چارەسەری کێشەکانیش نەبیننەوە و لە کاتی تێکوشاندا ئالۆزیەکی هەمەلایەنە بنێننەوە و بە ئاسانی بکەونە ناو داوی دوژمنەوە .مانەوەیان بەم شێوەیە لەوەوە سەرچاوە دەگرێت کە گەلیان وا بە هەڵەدا بردووە تا ڕادەیەك لەم قۆناغەدا ماف و ئەرکەکانی خۆی وەك پێویست ناناسێت .

لە لایەکی ترەوە ئەگەر چاوێك بە مێژوی خەباتی ئەم دوو حزبە دەسەڵاتخوازەی باشوردا بخشێنین ، بۆمان ڕووندەبێتەوە کە بێ بەرنامەیی لە لای ئەوان بووە بەبەشێك لە کەلتوریان و ناتوانن دەستی لێبەربدەن . ساڵی 1970 کاتێك خوالێخۆشبوو مستەفا بارزانی ، خوالێخۆشبوو (دارا تەوفیق)ی وەك نوێنەر بۆ گفتووگۆ ناردە بەغدا و سەدامی بینی ، سەدام بە نوێنەری کوردی وتبوو : چیتان دەوێت ، دارا تەوفیق لە وەڵامدا وتبوی نازانم ، دواتر سەدام پێیوتبوو(لیش ما تگلبون حکم زاتی)واتە بۆچی حوکمی زاتی داوا ناکەن (1). ساڵی 1983 کاتێك گفتوگۆی نێوان یەکێتی نیشتمانی کوردستان و ڕژێمی سەدام دەستی پێکرد ، سەرکردایەتی (ی.ن.ك) دنیای لێهاتبوویەوە یەك ، نەیدەزانی لە سەر چی لەگەڵ ڕژێمی سەدامدا گفتوگۆ بکات ، هەرچی دەکرد بەرنامەیەکی بۆ ئامادە نەدەکرا، تا لەگفتووگۆدا پێشکەشی بکات . دواتر لە سەر بڕیارێکی گشتی وا ڕێکەوتن کە بە نوێنەرانی حکومەت بڵێن ئەوەی ئێمە داوای دەکەین : حوکمی زاتی متگورە ، واتە حوکمی زاتیەکی فراوان .(2).

ئەمڕۆ سەرباری ئەو کەم و کوڕیە تیوریە و کلتوری بێبەرنامەییان ، هۆکاری تر لە دانەڕشتنی بەرنامەی هەڵبژاردنیاندا کاریگەری هەیە ، کە لەم کاتەدا دەتوانین ئاماژە بە هەندێکیان بکەین :

هەردو حزبی دەسەڵاتدار بە جدی و بە بڕواوە لە گەڵ یەکتر ڕێکنەکەوتون ، لە سەر چەندان بابەت جیاوازی لە تێڕوانینیاندا هەیە ، جیاوازی لە هەڵوێستیاندا هەیە ، تەنها چەمکێك کە هەردوکیانی لەو لیستەدا کۆکردۆتەوە ئەوەیە کە هەردوکیان بڕوایان بە دەستاودەستکردنی دەسەڵات نیە ، ئامادەنین لە ڕێگەی دەنگی سندوقەکانەوە بۆ ماوەیەکی کەمیش بێت لە سەر کورسی دەسەڵات بێنە خوارەوە ، ئامادە نین یەکێکیان بۆ ماوەیەکی دیاریکراو وەك ئۆپۆزسیۆن کاربکات و ئەویتریان حزبی دەسەڵاتداربێت . .

یەك لە هۆکارەکانی تر کە پاڵی بە لیستی هاوپەیمانی کوردستانیەوە ناوە بەرنامەی تایبەت بە هەڵبژاردن دانەڕێژێت ، ئەو ڕەوشە شپرزەیەیە کە لە ئەنجامی سیاسەتە هەڵەکانیانەوە لە سەر ئاستی عێراق و کوردستان تێی کەتون و نازانن چۆن لێی دەربچن ، لە ماوەی دەسەڵاتداریاندا هێندە کەم و کوڕیان هەیە نازانن چۆنی داپۆشن ،لە ڕاستیدا ئەگەر ئەم دوو حزبەو حزبەکانی ژێر سێبەریان بەرنامەیان دابنایە ، دەبوایە بەرنامەکەیان لەوەی بکۆڵایەتەوە ، کە بۆچی هێندە کەم و کوڕی ...بە سیاسەتیانەوە دیاربووە ؟ . ئەوانیش ڕەخنەو ە ڕەخنە لە خۆگرتن وەك پیشەیەکی تری کلتوریان بە هیچ جۆرێك قبوڵ ناکەن . بۆیە باشترین بەرنامەیان بێبەرنامەییە .

.چی لە بەرنامەدا دابنێن ، لە سەر ئاستی سیاسی لە ڕێگەی دەستورەوە ، باشوری کوردستانیان بە شێوەیەکی ئارەزومەندانە کردە بەشێکی نیشتمانی عەرەبی ، جاران بۆمان هەبوو لە دژی چەوسانەوەی نەتەوەیی تێکۆشان بکەین ، بەڵام لە دوای ئەوەی کورد بە زۆرینەیەکی تەواو بە ترس و چەواشەکاری ئەوان ڕەشنوسی دەستوری قبوڵکرد چیتر ناتوانین وەك جاران لە ئاستی نارەواییدا لە بەرامبەر دەوڵەتی ناوەندی عێراقدا چاو بەرزبکەینەوە ، دۆست و دوژمن پێمان دەڵێن مەگەر خۆتان بەم دەستورە ڕازی نەبوون . دەبێ لە ئاستی دابینکردنی خزمەتگوزاری : کارەب ، ئاو ، بەنزین و نەوت چی بتوانن بڵێن ؟ ، لە سەر گەندەڵی و گرانی بازاڕ کە خۆیان دروستی دەکەن چۆن دێنە زمان ؟ هەرچی لێکیانداوەتەوە بێدەنگی لە سەر ئەو بابەتانە باشترین هەڵوێستە .

وا ئەوان بەو شێوەیە بە بێ بەرنامە هەڵوێستی خۆیان نیشاندا ، ئەی ئەبێت گەلی کورد لە ئاستی تاوانی بێبەرنامەیی و تاوانەکانی تر دا چۆن لە هەڵبژاردندا لە گەڵیاندا بجوڵێتەوە ؟ .

ئەمڕۆ لە ڕۆژنامەی (صباح) عەرەبی وتارێکم خوێندەوە دەربارەی هەڵبژاردن نووسرابو ، لە وتارەکەدا ئاماژە بەو هۆکارانە کرابوو کە وا لە دەنگدەر دەکات لە ڕۆژی هەڵبژاردندا ، دەنگی خۆی بۆ کامە لیست بدات : کومەڵێك خەڵك لە سەر بنەمای حزبایەتی ، خزمایەتی ، خێڵایەتی دەنگ ئەدەن ، ئەم دیاردەیە نیشانەی دواکەوتوویی دەنگدەران دەردەخات . کومەڵێکی تر لە سەر بنەمای ناسینی کەسە کاندیدکراوەك بە باشی یان بە خرابی دەنگ دەدەن یان دەنگ نادەن ، ئەمە نیشانەی هەندێك پێشکەوتنی تاکە دەنگدەرەکانە . ژمارەیەکی تری دەنگدەران لە سەر بنەمای بەرنامەی لیستە کاندیدکراوەکان دەنگ ئەدەن ، ئەم دیاردەیەی دوایی نیشانەی پێشکەوتنی تاك و کومەڵگایە .

دیارە لیستی 730 وا سەیری تاك و کومەڵگای کوردستان دەکات کە ئاستی گەشەکردنی تا ئێستەش لە دواوەیە ، بۆیە بە تەمایە لە سەر بنەمای حزبایەتی، خێڵایەتی ،خزمایەتی دەنگێکی باش بهێنن . ئەگینا ئەوانێك ، نە کەسێك دانی خەیریان پێدا دەنێت ، نە توانیان بەرنامەیەك بۆ هەڵبژاردن دابنێن چۆن لەم هەڵبژاردنەدا دەنگی سەرکەوتن بەدەست دەهێنن ؟ ئەم هەڵوێستەی هەردو حزبی دەسەڵاتدار و پاشکۆکانیان سووکایەتی کردنە بە جەماوەری گەلەکەمان کە بە دواکەوتوی دادەنێن ، نابێت گەل لێیان قبوڵبکات ، لە بەرامبەر کەمتەرخەمی و تاوانەکانیان بەم تاوانەشەوە دەرهەق بە گەلە زیندووەکەمان دەبێ گەورەترین سزا لە سەر سندوقی دەنگدان بەرەو ڕویان ببێتەوە .

2005-11-21

پەراوێز

(1) تاریق عەزیز ، ئیبراهیم جەلال

(2) خۆم ئاگاداربوم .,